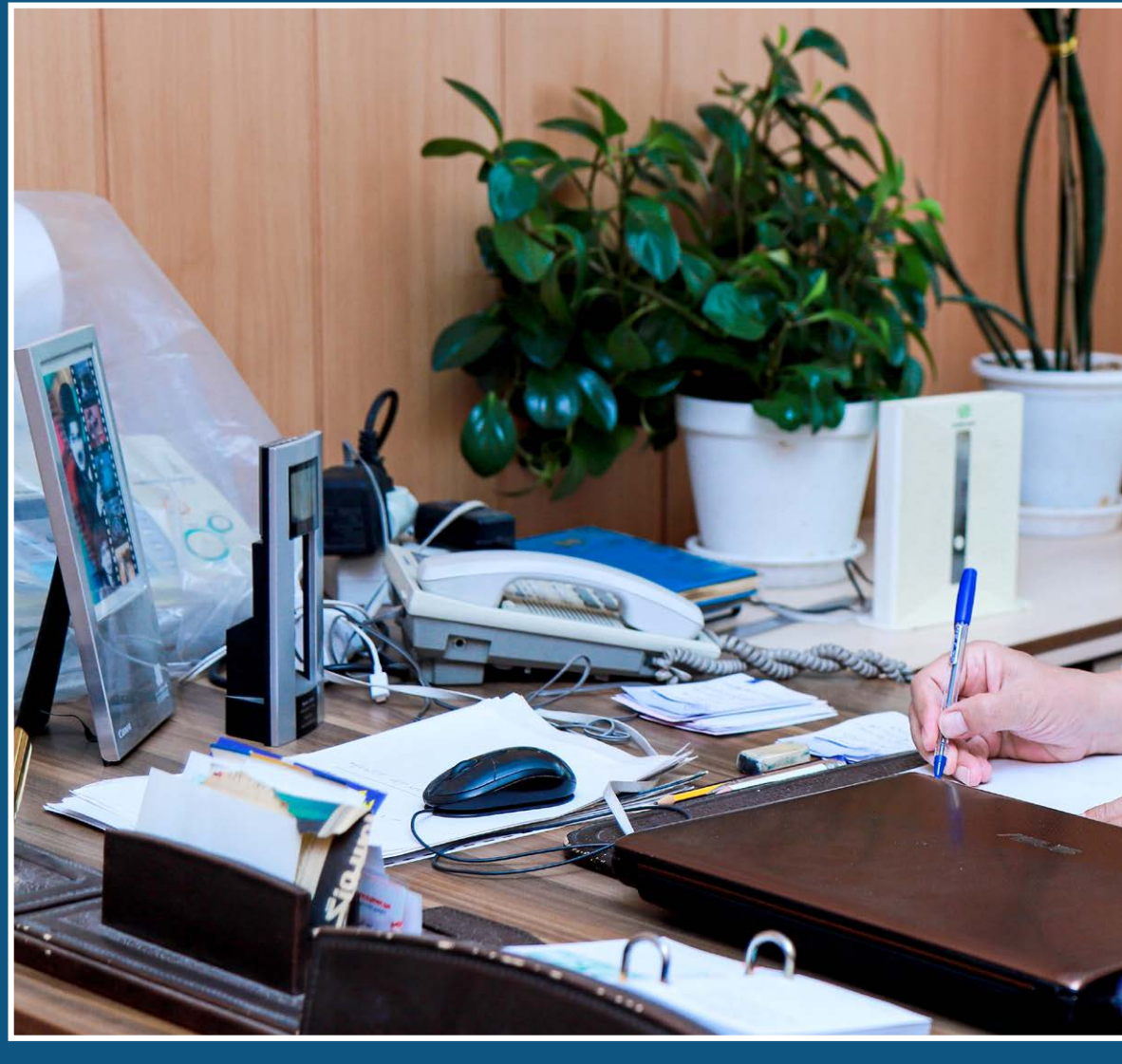

درونشوی!

فیلم تحفه‌ها هم جزو این فیلمها بود و در همین زمان پدرم از شهرستان به تهران آمد بود و من از او دعوت کردم همراه من به دیدن فیلم بیاید. به اتفاق به سالن رفتیم و بعد از خاتمه نمایش، حضار من و فیلم را تشویق کردند. موقعی که از سن پایین آدم دیدم پدرم در سالن نیست و دیدم دم در سالن ایستاده و از مردمی که سالن را ترک می کنند تشکر می کند و با افتخار بیان می کند که این فیلم را پسر من ساخته است و من از این واکنش تعجب کردم که پدرم من را از سینما خواندن منع می کرد و حالا به این کار افتخار می کند.

خاطره‌ای از همکارانتان در زمان برگزاری جشنواره فیلم فجر دارید؟

در یکی از دوران جشنواره فیلم فجر یدالله صمدی فیلمی با بازی جلال مقدم ساخته بود و در زمان فیلمبرداری جلال مقدم بر اثر تصادف جان باخت و فیلم به اتمام رسید و در جشنواره به نمایش درآمد و من با دیدن فیلم یاد خاطراتم با جلال مقدم افتادم و کلی ناراحت شدم. به نظرم جلال مقدم جزو با سوادترین کارگردان‌های سینمای ایران بود و از همنشینی که در یک مدت چند ماهه در دفتر روبیک منصوری با او داشتم کلی خاطرات جذاب و خوش دارم.

آخرین کار تئاترتان نمایش روز حس پنج سال قبل بود. تئاتر برایتان چه ویژگی‌هایی دارد؟

بعد از اینکه آموزشگاه بازیگری مکتب کمدی ایران را به اتفاق دوستان راه اندازی کردیم، هراز گاهی با هنرجویان نمایشی را روی صحنه اجرا می کنیم. تلاش کردم جوانان مستعد و با انگیزه را برای حضور در این کلاس‌ها انتخاب کنم و از صفر تا صد تئاتر و بازیگری را به آنها آموزش بدهم. در تئاتر شما می‌توانید در پروسه یکی دو ماهه به خوبی مسائل مورد نظرتان را به بازیگران گوشزد کنید و در تمرینات زیاد به خواسته‌تان برسید. بنابراین من در تئاتر مجال بیشتری دارم تا فضای و بازی مورد نظرم را از بازیگر دریافت کنم.

یکی از مشکلات ریشه‌ای سینما در یکی دو دهه اخیر کمبود سالن‌های سینما و انباشت تولیدات است که مجال اکران پیدا نمی‌کنند. ساخت و ساز پردیس‌های مدرن و با کیفیت چقدر تاثیر گذار است؟

ساخت پردیس‌های مدرن و با کیفیت در افزایش تعداد مخاطبان بسیار اثر گذار بوده است زیرا مخاطب احساس می‌کند که با ساخت این پردیس‌ها برایش احترام قائل شده‌اند که به همراه خانواده‌اش در یک محیط زیبا، امن و مناسب فیلم ببیند. خیلی از سالن‌های قدیمی تهران و شهرستانها که قدمتی بیش از پنج دهه دارند تبدیل به یک مکان مخروبه شده‌اند و نه صندلی درست و حسابی دارند و نه پرده نمایش واضح و شفاف. خوب چگونه می‌توان انتظار داشت مخاطب دست زن و بچه‌اش را بگیرد و بیاید سینما. رفتن به این سالن‌های خارج از رده برای مخاطب یک توهین محسوب و باعث می‌شود بتدریج از سینما رفتن فاصله بگیرد. مزیت مهم دیگر پردیس‌ها نسبت به سینماهای عادی چند منظوره بودنشان است. برای مخاطبی که سلیقه بهتر و جامع‌تری دارد و به سایر هنرها هم علاقه دارد، رفتن به این پردیس‌ها می‌تواند توام باشد با دیدن نقاشی‌های یک گالری نقاشی و یا عکاسی و این برای مخاطب فرهیخته نکات مثبتی دارد و به سینما رفتن بیشتر ترغیب می‌کند. برای مخاطب عام‌تر هم در این پردیس‌ها مراکز خرید و تفریح وجود دارد که می‌تواند سلیقه‌شان را تأمین کند. برای مخاطب جوان‌تر هم که به کافی‌شاپ نشینی عادت دارد. تریاهای شیک این پردیس‌ها یک پاتوق خوب و جذاب است و با قرار گذاشتن در این تریاهای حتی می‌توانند دوستان خودشان را به فیلم دیدن هم عادت بدهند. البته این را هم بگویم که وجود صرف پردیس‌های جذاب و مدرن به تنهایی برای کشاندن مخاطب برای فیلم دیدن کافی نیست.

در این میان وظیفه فیلمسازان مهم می‌شود؟

بله، اگر فیلم جذاب خوش ساخت و حرفی برای گفتن داشته باشد مطمئن باشید مردم هفتگی از تمام فیلم‌های اکران استقبال می‌کنند. بنابراین امکانات سخت افزاری به تنهایی کارا نیست و باید امکانات نرم افزاری هم درست باشد و وظیفه سینماگر ساخت فیلم‌هایی است که مخاطب را جذب کند.

آیا برای این جذب کردن باید به تمام سلاطین مخاطبان جواب داد؟

تمام تماشاگران که کارا کمتر تعریف شده‌ای ندارند و گروه‌های مختلفی از مخاطبان وجود دارد که هر کدامشان خواسته‌های متفاوتی از یکدیگر دارند. بنابراین باید در تولیدات به انواع و اقسام ژانرها و سبک‌های فیلمسازی اعم از کمدی و اجتماعی بپردازیم و فقط برای سلیقه یک بخش از مخاطبان فیلمسازی نکنیم و سینمای مادر مقاطع مختلف در این بحث دچار افراط و تفریط‌هایی شده است و نباید در یک مقطع فقط کمدی‌های خنده‌دار بسازیم و در دوره دیگر فقط فیلم‌های اجتماعی با رویکرد رئالیستی و تلخ.

این شخصیت یک مرد روستایی پا به سن گذاشته است و سنش برای بازی بهروز وثوقی مناسب نیست و زنش هم یک زن عادی فاقد زیبایی است که مناسب ایفای چهره زیبا و خوش اندام نوری کسرابی نیست. علی عباسی قبول نکرد و امیر نادری فیلم را ساخت.

این واقعه باعث شد تا برای ساخت فیلم اولتان (تحفه‌ها) ۱۳ سال صبر کنید؟

بله، البته بعد از این اتفاق رفتم استخدام تلویزیون شدم و با اتمام سربازی تا سال ۱۳۵۸ تو تلویزیون بودم و بعدش خودم را باز خرید کردم. در آن سال تولید را اکتد بودم.

شاید اگر تنگسیر را سال ۱۳۵۲ می‌ساختید مسیر فیلمسازی‌تان متفاوت می‌شد؟

حتما این اتفاق رخ می‌داد و بعد از اینکه «تنگسیر» با آن بازیگران ساخته شد احساس کردم که تصمیم درستی گرفته بودم.

درباره برگزاری جشنواره فیلم فجر و حضور فیلم‌ها بیتان آیا خاطره‌ای دارید؟

جذاب‌ترین خاطره‌ام از جشنواره فیلم فجر مربوط است به مخالفت پدرم برای تحصیل من در رشته سینما و کلی با من در باره اسم دانشگاه محل تحصیل یعنی دانشگاه هنرهای دراماتیک شوخی می‌کرد. او می‌گفت که این رشته را اول کنم و در رشته بهتری ادامه تحصیل بدهم و حتی پیشنهاد کرد که به من یک مبلغ جبرانی بدهد که از تحصیل در رشته سینما منصرف شوم ولی عشق به سینما مانع چنین کاری شد. سالها گذشت و بعد از فارغ التحصیلی به فیلمسازی پرداختم. اولین فیلم بلند سینمایی من «تحفه‌ها» بود که برای جشنواره هم انتخاب شد و در مراسم اختتامیه جایزه‌ای هم دریافت کرد. در آن سالها رسم بود بعد از خاتمه برگزاری جشنواره فیلم فجر ده تا از بهترین‌های جشنواره را در سالن سینمایی وزارت فرهنگ به نمایش در می‌آوردند.

بها ننگتم که چقدر فیلمت تکان دهنده و خوب است تا مبادا پرو شوی و با شنیدن این جمله گلستان کلی کیف کردم. مدیر استودیو کاسپین آمد وسط تولید فیلم که قبلا سرسرمایه گذار آقای هالوی مهر جوئی بودند. مدیر استودیو موافقتش را اعلام کرد و مشغول مذاکره با چوبک شد و اجازه ساخت فیلم را بر اساس تنگسیر بیست و پنج هزار تومان از چوبک خرید.

به چه دلیل صادق چوبک مبلغ ۲۵ هزار تومان درخواست کرد؟

می‌خواست با این پول شواژ کشی خانه‌اش را انجام بدهد. پول توسط تهیه‌کننده پرداخت شد و مبلغی هم به عنوان پیش پرداخت برای کارگردانی به من داد. مدتی گذشت و دیدم تهیه‌کننده برای شروع ساخت فیلم اقدامی نمی‌کند. رفتم و دلیلش را پرسیدم و ایشان گفتند ما این حق پخش را خریدیم تا کس دیگری نتواند این کار را بکند و امسال پولی برای شروع کار نداریم و سال بعد انجام خواهیم داد. من در آن موقع باید سربازی می‌رفتم و نمی‌توانستم این کار را به تعویق بیندازم. هفته بعدش به من گفتند فیلمنامه را به علی عباسی فروختند و برو با او صحبت کن که کار را شروع کنی. رفتم به دفتر عباسی و دیدم که تصوراتمان درباره ساختار فیلم منطبق نیست و عباسی دوست داشت از بازیگران استار مثل بهروز وثوقی استفاده کند.

آیا شما چنین اعتقادی نداشتید؟

نه، به بازیگرانی فکر می‌کردم که مناسب ایفای نقش‌ها باشند و ستاره بودنشان برایم مهم نبود.

شما به چه بازیگرانی فکر کرده بودید؟

به عزت الله انتظامی برای نقش اصلی و فخری خوروش برای ایفای نقش همسرش. من در جلسه گفتیم وثوقی و نوری کسرابی بازیگران توانمندی هستند اما مناسب ایفای این دو نقش نیستند. به هر حال